



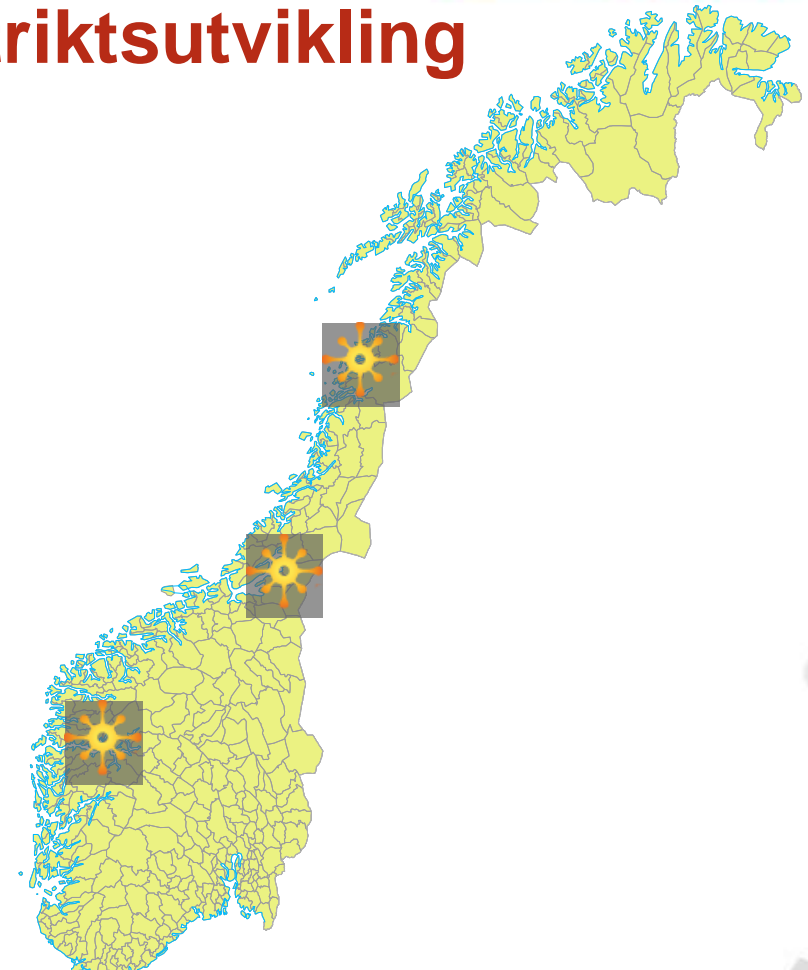
## Livskraftige lokalsamfunn

Kva kjenneteiknar dei? Kva kvalitetar må vere til stades?  
Kva skal til for å lukkast i å utvikle livskraftige lokalsamfunn?

Fjell kommune

Samarbeidsmøte, Kommunedelplan 2013 – 2020

# Kompetansesenterer for distriktsutvikling



Kartgrunnlag: Statens kartverk (cc-by-sa-3.0)

## Visjon

Distriktssenteret – inspirasjon til lokal utvikling

## Hovudmål

Kompetansesenterer for distriktsutvikling skal bygge og dele kompetanse til beste for utvikling av attraktive lokalsamfunn i distrikts-Norge.





***Hvor skal vi? spurte  
Tigergutt.  
Jeg vet ikke, sa Ole  
Brumm, og så gikk de  
dit...***



oss



## Kort fortalt

Om oss  
Gode eksempler  
Kontakt oss

## Aktuelle tjenester

Omdømmeskolen  
Bolyst  
Utredninger

## isjon og innovasjon



## a vidaregåande vil meir

vidaregåande skule vil at mfunn skal utviklast ved å ere dei som er der, derfor arsy dei studietilbod til ge og private verksemder.



## Ildsjelene er bærebjelkene

Ildsjelene i Kongsbergregionen har fått sin egen tankstasjon - påfyll skal komme gjennom felles arbeid på "ildsjelmarken".



## Teknologien videomøte

Mangel på teknøysingar som "saman" er frar hindera for a videomøte i

## Utredninger levert i 2011:

Langtidseffekter av nasjonale utviklingsprogram

NIBR



Second Homes i Norge. Bidrag til nordisk studie

Østlandsforskning



Regionale aktører sitt arbeid med bygde- og lokalsamfunnsutvikling på Vestlandet

Møreforskning og Ideas2-evidence



Bosettingsvirkninger av regionale traineeordninger

Ideas2-evidence



Kommunenes rolle i reisemålsutvikling

MIMIRAS



Nordisk

Joensuu, Finland 21.05.2011

## Utredninger bestilt 2011 med levering 2012 eller senere:

Evaluerer av omdømmeskolen Oxford, 2008 og 2010

Oxford Research og Ordkraft

Kommunen som vert for festivalar

NIBR, mars 2012

Derfor blir vi her - om hvorfor innvandrere blir boende i Distrikts-Norge

NIBR, mars 2012

Tilflyttingsar i norske distrikter

Ideas2evidence, 2012/2013

Kjennetegn ved suksessrike næringskommuner

Telemarksforskning, mai 2012

Kommunikasjon uavhengig av stad

Vestlandsforskning, januar 2012

Interkommunalt plansamarbeid

Østlandsforskning og NIBR, januar 2012

Overblikk over Distriktsenterets utredninger:



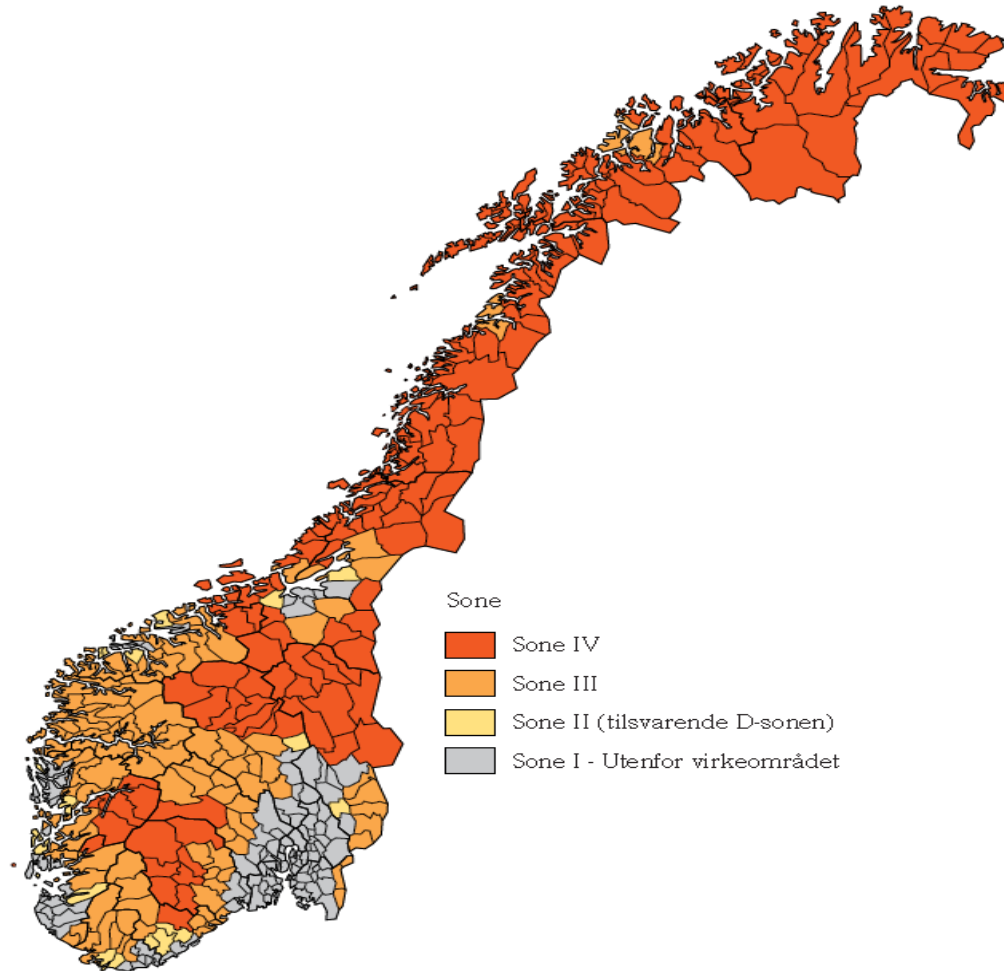
t fra Distriktsenteret

2012 Distriktsenteret utlyser ny rekrutteringsstudie

2012 Dyrøy legger til rette for stedsuavhengig arbeid

2012 Teknologien hindrar videomøte

# Distriktssenteret til vekstkommunen Fjell...???



# Livskraftige lokalsamfunn

- Kva kjenneteiknar livskraftige lokalsamfunn?
- Er der kvalitetar som må vere tilstades?
  - Bygd?
  - Tettstad?
  - Senter?
- Kva skal til for å lukkast?





# Kva legg vi i begrepet *LIVSKRAFTIG*?

Sosial?

Kulturell?

Økonomisk?

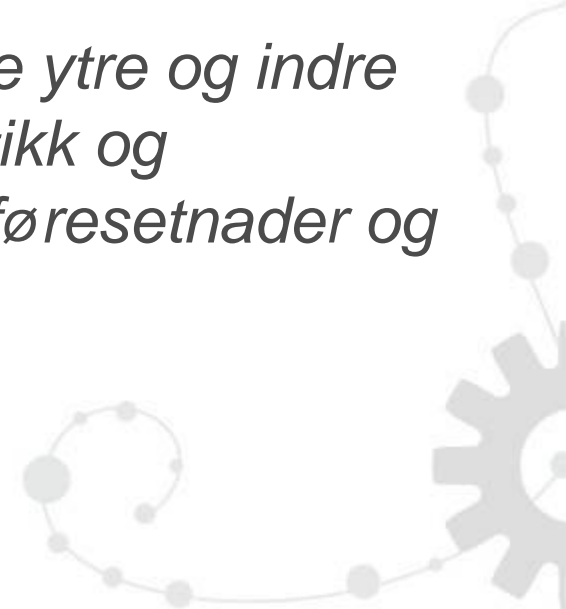


## Eit livskraftig lokalsamfunn

*Eit livskraftig og robust (kyst)samfunn er eit samfunn som klarer å oppretthalde folketalet, aktivitetsnivået og levekåra på berekraftige måtar over lengre tid.*

*Mulegheitene for dette blir påverka av både ytre og indre faktorar: På den eine sida av nasjonal politikk og rammevilkår. På den andre sida av lokale føresetnader og kapasitet for tilpassing og utvikling*

(NIBR, Livskraftige kystsamfunn)





# Mange faktorer påvirker samfunnsutviklinga

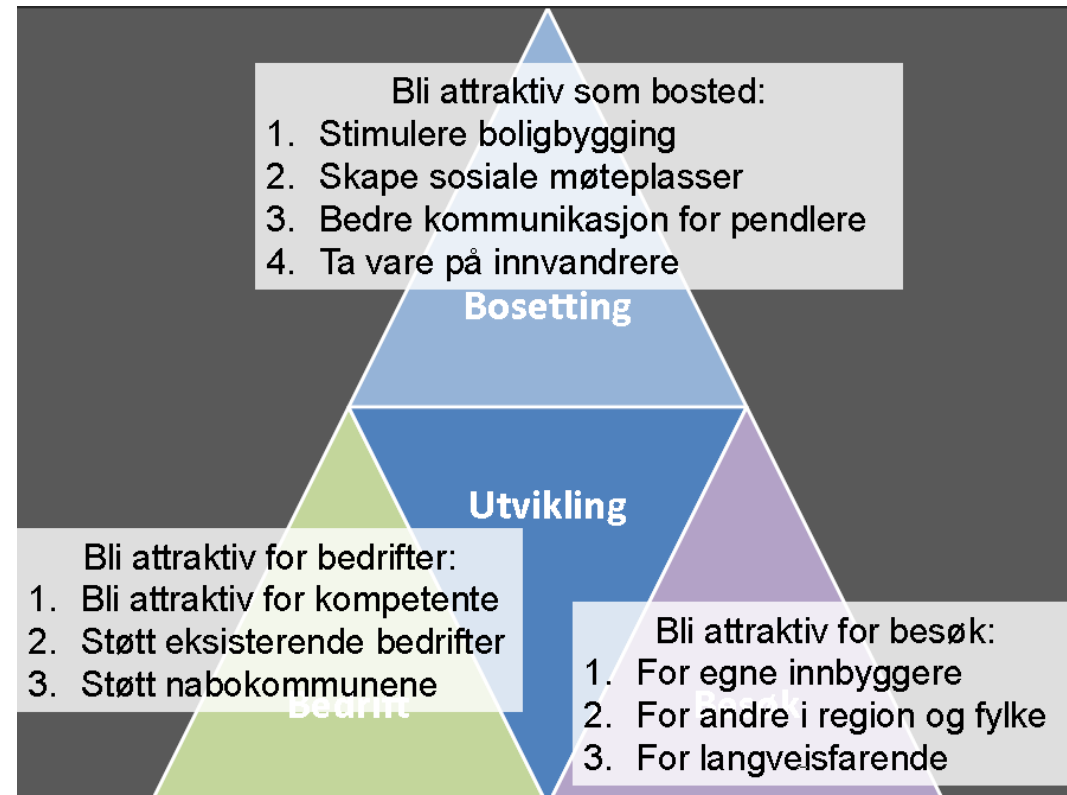
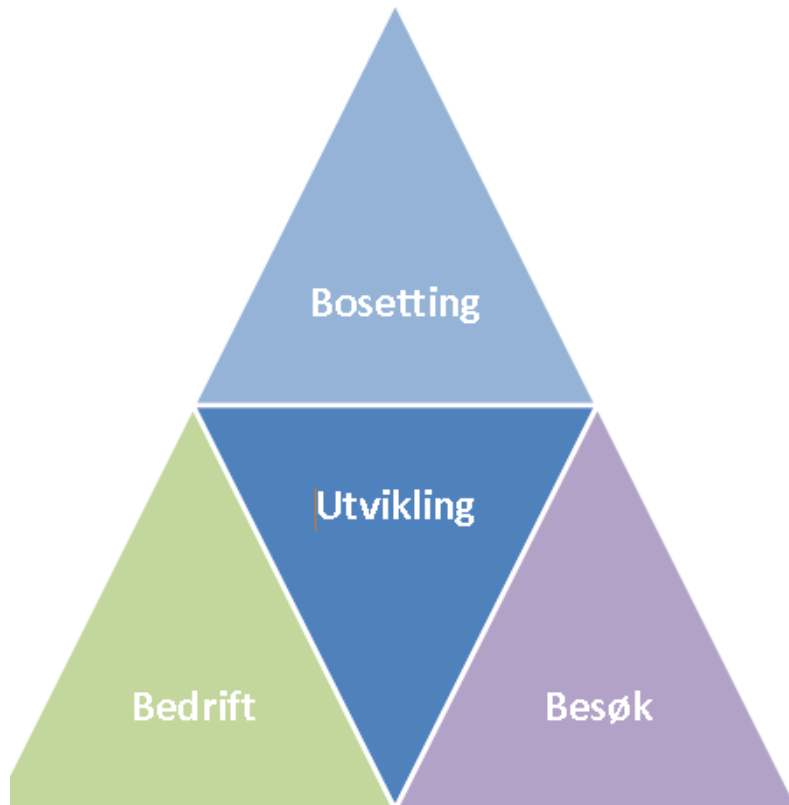
Internasjonale og nasjonale rammevilkår og impulser



Regionale forhold og integrasjon



# Livskraft gjennom Attraktivitet



# Suksessrike distriktskommunar

## Fokus

Ta vare på initiativ takerne  
– de er ikke mange



God samhandling – kommunen og næringsliv




Om fem år skal vi minst være hundre flere hitterværingar. = Jeg trives og vil bidra slik at Hitra blir en attraktiv tilflyttingskommune

«Jeg kommer til å kjempe for nærbutikken og barnehagen i grenda mi. Men jeg setter pris på at jeg får kjøpe både rompesprit og polsprit i Fillan»



### Navarsete rosa Møkster

Navarsete rosa Møkster er et initiativ som skal gjøre det lettere for grunnskoleelever å lære seg å svømme. ...

**Godt samarbeid**  
I samarbeid mellom Hitra og kommunen er det etablert et samarbeid mellom grunnskolen og kommunen for å etablere et svømmeskoleprosjekt. ...

**1,6 millioner til "Flytt til LivOGLyst"**  
Løsting ved de kommuner som er medlemmer av LivOGLyst er 1,6 millioner kroner. ...

**Kommunestyret og regjeringen**  
Kommunestyret i Hitra har vedtatt å søke om midler til et nytt barne- og ungdomssenter. ...

**Austevollnaust debattert i regjeringa**  
Austevollnaust er et område som skal utvikles til et nytt bolig- og næringsområde. ...

**Handlekraft + Distriktpolitikk**



# Entreprenørskap og identitet som vekstkraft



Pumpehus ble konsert- og møtested i Skotselv (Foto: Gun Kjenseth)

Godt eksempel

## Grendeutvalg som utviklingskraft

Av: *Anne Irene Myhr*, 26.01.2011

**Medvirkning gjennom seks grendeutvalg er et viktig tiltak i arbeidet for at innbyggerne skal delta i samfunnsutviklingen i Øvre Eiker kommune i Buskerud.**

Øvre Eiker kommune har visjonen "sammen skaper vi et livskraftig Øvre Eiker". Ordet sammen utfordrer innbyggerne til selv å være aktiv i steds-utviklingsprosesser og den generelle samfunnsutviklingen. Allerede i kommuneplanen for Øvre Eiker 2002 - 2014 fikk medvirkning som tema stor oppmerksomhet.

## BOLIG GIR BOLYST

[www.hamaroy.kommune.no/bolyst](http://www.hamaroy.kommune.no/bolyst)



**Hamarøy**  
KOMMUNE



Husbanken

*Aventyr*



# Verdens beste kommune for naturglade mennesker

## Rauma under lupa

Hvilken erfaringer gjør en kommune som er blitt rammet av det de kaller en «kollektiv depresjon» på veien til målet om å bli verdens beste kommune for naturglade mennesker?



*Finnesenteret i  
Åndalsnes slik arkitekt-  
kontoret RRA ser det.*

*Utviklingskrafta i Rauma:*



# Bygd - Tettstad - Senter

## **2.1. Lokale senter.**

Lokaliseringsstad for arbeidsplassar, lokal handel og desentraliserte kommunale tenester, skal i størst mogleg grad dekkja lokalmiljøet sine behov for dagleg service, helst i gangavstand frå bustadområda.

## **2.2. Kommunesenter/ bydelssenter.**

Lokaliseringsstad for arbeidsplassar, kommunal administrasjon, kommunedekkjande offentlege og private tenester og kulturtilbod. Lokalt transportknutepunkt, kollektivdekning.

## **2.3. Regionsenter.**

Lokaliseringsstad for regionale offentlege og private og tenester, spesialiserte funksjonar retta mot innbyggjarane i heile regionen. Regionalt transportknutepunkt og høg kollektivdekning. Utbygging skal vere bymessig av høg miljømessig og estetisk kvalitet, samordna areal- og transportbruk skal vere eit overordna planprinsipp.

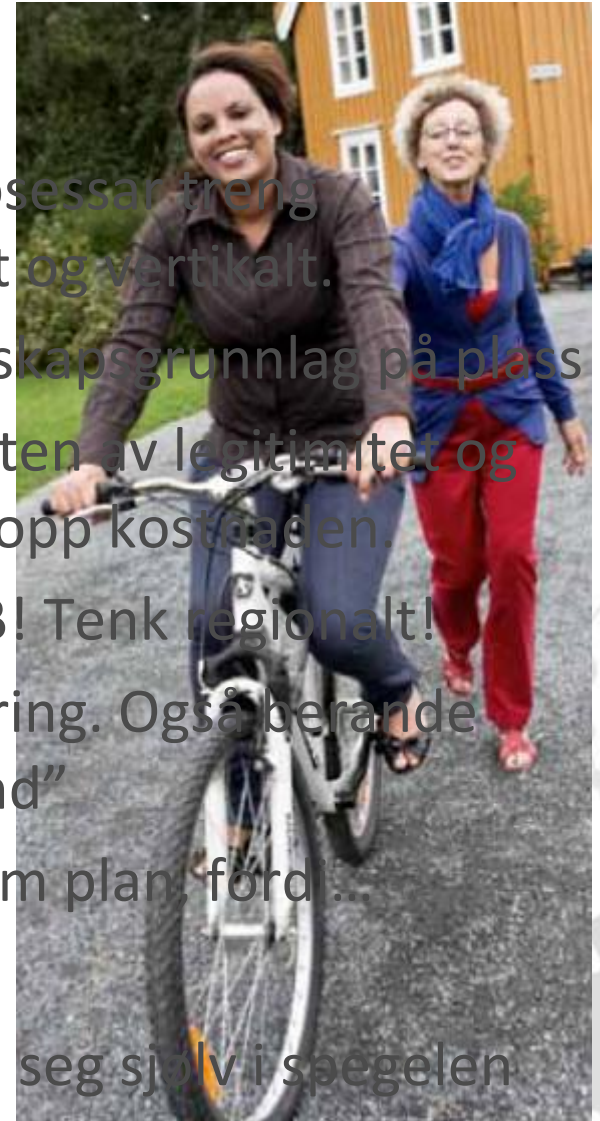
## **2.4. Fylkes- og landsdelsenteret Bergen.**

Lokaliseringsstad for nasjonale funksjonar og landsdelsfunksjonar, offentlege og private tenester retta mot heile fylket. Nasjonalt transportknutepunkt med høg, effektiv og miljøvenleg kollektivdekning. Utbygging i storbyregionen skal vere energi- og arealøkonomisk langs dei sentrale transportkorridorane og knutepunkta.



# Kva skal til for å lukkast?

1. Tenk heilskap og langsiktig
2. Etabler samarbeid: Samfunnsutviklingsprosessar treng forankring; internt og eksternt, horisontalt og vertikalt.
3. Ta i bruk tilgjengelege verktøy og ha kunnskapsgrunnlag på plass
4. Legg til rette for reell medvirkning. Gevinsten av legitimitet og potensialet for nye idear og løysingar veg opp kostnaden.
5. Tilstrekkeleg kapasitet og kompetanse. NB! Tenk regionalt!
6. Tenk kultur meir enn struktur og organisering. Også berande enkeltressursar er avhengig av "stedets ånd"
7. Fortløpande styringsdialog er like viktig som plan, fordi...
8. ... Når sjansane byr seg, må dei gripast!
9. Blikk utanfrå er ofte vel så nyttig som å sjå seg sjølv i spegelen
10. Resultata og læringa skal leve etter avslutta prosjekt og prosess





**Takk for meg!**

Trude Risnes  
[trude.risnes@kdu.no](mailto:trude.risnes@kdu.no)